

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Cekovni račun. Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-81, 40-82, 40-83, 40-84, 40-85 — izhaja vsak dan s jutraj razen posebej in dneva po prazniku

Ljubljana, 31. dec.

Na pragu novega leta čutimo dolžnost, da vsem prijateljem, naročnikom in čitateljem, številnim sotrudnikom in dopisnikom, inserentom in podpornikom našega lista z iskrenim srcem želimo vse dobro za bodočnost. Ko v tem trenutku mislimo na pretekle mesece in obnavljamo v spominu velike nevarnosti, ki so nam pretile, se nehote naše novoletno voščilo spremeni v pristrčno prošnjo: Vodnik usode narodov, odvrni dobrotno od nas tudi v bodoče sleherno nesrečo! Obvaruj poedince in celoto pred razbesnelimi silami človeške sovražnosti! Daj vsem, ki so dobre volje, in vsem ljudem mir, kakor ga je človeštvu prinesla božična blagovest!

Temu novoletnemu voščilu pa dodajemo še posebno prošnjo. V takšnih časih nam je jaseen pogled v svet nujno potreben. Ne le telo, tudi duh hoče živeti. Varčevanje na tem idealnem področju bi ne bilo umestno. »Slovenec« Vam prinaša duševno hrano, Vam in Vašim družinam. Ohranite dobremu hišnemu prijatelju zvestobo tudi v bodoče in podprite njegova prizadevanja s tem, da mu pridobite še novih prijateljev in naročnikov.

»Slovenec« Vam ob vstopu v svoje 68. leto objavlja, da bo Vašo naklonjenost povračal z neomejeno zvestobo. V novo leto stopa s trdnim sklepom, da bo ohranjal vse tisto, kar se je izkazalo za dobro in pravo, da se bo pošteno boril za dosego novih pridobitev in se ves posvetil nalogam, ki jih od njega zahteva čas in ki si jih je sam postavil. »Slovenec«.

Grozno novo leto v Turčiji

Potres je usmrtil polovico prebivalstva pokrajine Erzincjan — Ostali umirajo sredi strašnih snežnih viharjev brez strehe, brez obleke in hrane — Letala mečejo ponesrečencem obleko, hrano in kurivo — Vsa Turčija mobilizirana za pomoč — Novi potresni sunki — Mraz je padel na 30 stopinj pod ničlo

Istanbul, 30. dec. t. Reuter. Poročila o strahotnih razdejanjih potresa v pokrajini med Crnim morjem in mesti Sivas in Erserum, so vsak trenutek bolj strašna. Medtem ko so večerjaj navajali 30.000 mrtvih kot mejo za smrtne žrtve, je ta številka po današnjih poročilih že daleč prekoračena. Mnogo ranjencev je namreč smrtno v eneženih viharjih, ki divjajo nad razdejano pokrajino. Mnogo beguncev, ki živijo v gručinah na planem okrog velikih ognjev, pa je popadalo od pomanjkanja živeža in od mraza. Poleg tega pa so prišla sedaj poročila tudi od doseđaj neimenuvanih naselbin, ki so bile po potresu tudi porušene in s katerimi so oblasti šele sedaj prišle v stik.

Turška vlada je spričo groznega obsega te katastrofe mobilizirala tako rekoč ves turški narod, da pomaga nesrečnemu prebivalstvu, kolikor ga je sploh še ostalo pri življenju v krajih, koder je besnel potres. Vlada je poslala letala, da krožijo nad opustošeno pokrajino in poiščejo posamezne skupine ljudi, ki zamaž čakajo na pomoč v mrazu in pomanjkanju, brez strehe ter mnogi brez obleke. Letala so v mnogih primerih odkrila nova opustošenja. V drugih primerih pa so odkrila gruče beguncev, za katere do sedaj nihče ni vedel. Velike skupine letal so metale obleko in živež med ponesrečence. Tudi premog in drva so metala, da bi si mogli zakuriti in se ogreti, dokler ne pride večja pomoč. Teh nesrečnežev je na tisoče in na tisoče, ki so zaradi snežnih zametov popolnoma odrezani od sveta.

Istanbul, 30. dec. t. »United Press« poroča, da je njen dopisnik prišel v središče od potresa opustošenega ozemlja v severni Anatoliji. Dopisnik javlja, da je bil s letalom nad nesrečnim ozemljem in da je videl velike

gruče ljudi, ki so na pol nagi in ki se stiskajo okrog ognjev v zaslinih zavetiščih kakšnega skalovja. Mraz je padel 30 stopinj pod ničlo in bo pokončal več ljudi, kakor jih je potres sam. Po površnih cenitvah je doseglo število mrtvih že 40.000, število ranjenih in obolelih pa presega daleč 50.000. Po poročilih turške vlade same je od vsega prebivalstva, ki prebiva po pokrajini Erzincjan in ki šteje 65.000, mrtva skoraj polovica. Toda potres je pustil tudi v sosednjih pokrajinah.

V Tokatu so se potresni sunki spet ponovili. Sledilo jim je vrolo grmenje pod zemljo in silni snežni viharji so takoj znova začeli tuliti. Proti črnorskim pristaniščem pluje celo brodovje velikih in malih ladij, ki peljejo obleko, živež, gorivo in zdravila. Toda viharji po Crnem morju jih zadržujejo, medtem ko so vlaki, ki so od obale skušali priti v notranjost pokrajine, obtičali v snežnih zametih. Le kakšnih 10 vlakov je prispelo v Erzincjan, toda ni jim mogoče odpeljati ranjencev in bolnikov, ker je sneg zapril vse železniške proge.

Vrhovno vodstvo vseh reševalnih del, ki jih je prevzela turška vlada, ima v rokah general Orbay.

Tuja pomoč

Angleška vlada je darovala 100.000 funtov (25 milijonov din), ameriška vlada je poslala pol milijona dolarjev (30 milijonov din), francoska vlada pa bo tudi poslala denar in živež za ponesrečence. Francoska letala sirijske armade so na pomoč in sodelujejo s turškimi pri

raziskavanju opustošenega ozemlja in pri donanju prve pomoči nesrečnim žrtvam tega strahotnega potresa.

„Obraz nove Evrope...“

Francoski ministrski predsednik napoveduje federativna združenja med mnogimi državami — »Francija ne bo odložila orožja prej, dokler ne doseže stvarna in jasna jamstva za trajno varnost v Evropi«

Paris, 30. dec. t. Havas: Ministrski predsednik Daladier je imel v petek zvečer v senatu govor, kjer je obrazložil, čemu potrebuje Francija novih denarnih virov. Dokazal je, da francoska oborožena sila sijajno deluje. Za naloge, ki jo čakajo, potrebuje najboljšo opremo. V prvi vrsti je treba posvetiti največjo pozornost letalstvu. Francoske tovarne grade tudi ogromne količine tankov vseh vrst. Tudi veliko število vojnih ladij je v gradnji tako doma kakor v tujih ladjedelnicah. Končno je treba na meji še bolj okrepiti jekleni in betonski zid, za katerim diha svobodno življenje francoski narod.

Daladier je daljšje govoril o slogi, ki vlada med Francijo in Anglijo ter povdaril to složnost tudi v skupni pomoči, ki jo obe državi nudita Finski.

Na koncu svojega govora je Daladier miogrede omenil tudi vojne cilje Anglije in Francije. O tem vprašanju se je izrazil s temi besedami:

»Skupni nastop Anglije in Francije določa med njima sklenjeni sporazum, katerega posledice so daljnosežne. Niti mi Francozi, niti Angleži, ne delamo iz sebičnih razlogov. Nas vse navdajajo vzvišeni cilji. Francozi in Angleži so se združili z namenom, da — zmagajo. Brezmina za borbo so med obema zaveznikoma pravično razdeljena.«

»Odločno izjavljam in slovesno povdarjam, da Francija brez stvarnih in trajnih poroštev za varnost in mir ne bo odložila orožja. Pristaš sem stvarnih poroštev in ne govornih mnogo o raznih teoretičnih tvorbah. Stvarna poročstva hočem, da bo za vselej onemogočeno, da bi se ponovilo vse to, zaradi česar smo sedaj sredi velikega trpljenja.«

»Nova Evropa, ki jo pripravljamo, bo morala imeti širše državne organizacije, kakor je to bilo do sedaj. Treba je misliti naprej, da bodoča organizacija Evrope ne bo ovirala izmenjavo blaga. Treba je torej računati na to, da se ustvarijo zavezniški odnošaji med mnogimi evropskimi državami na federativni podlagi.«

»Anglije in Francije pa pri zasledovanju njihovega cilja nikdo ne bo mogel razdvajati.«

Glasovi tiska

Paris, 30. decembra. AA. Havas. Današnji francoski tisk naglašuje Daladierove besede, ki jih je večerjaj izgovoril v senatu, da Francija brez stvarnih in javnih poroštev ne bo položila orožja. Vse narod čuti, da je treba vse sile, da se na osnovi zmage z orožjem pride do pravičnega in močnega mira, ki bo istočasno pomenil kazni za krivce. »Le Petit Bleu« odobrava popolnoma besede Daladiera, da se ne bo spuščala v pogajanja s sovražnikom, ako ne dobi gotovih stvarnih poroštev, ki bodo popolnoma odgovarjale francoskim vojnim ciljem in istočasno ciljem miruvšega omikaneega sveta. Do miru ne more priti prej, predno sovražnik ne spozna svoje usodne zmore. Bilo bi napačno smatrati, da je že blizu trenutek, ko bo v vrstah sovražnika prodorilo to spoznanje in ko bo onemogočeno začet mirovna pogajanja. »Excelsior« naglašuje enakost mirovnihih ciljev zaveznikov — mirovnimi cilji poglavarjev nevtralnih držav.

»Papež in Roosevelt sta glasnika miru«

Newyork, 30. decembra. Ves ameriški tisk z nevzdržnimi besedami pozdravlja sklep predsednika Roosevelta, da pošlje v Rim kot svojega osebnega zastopnika pri Vatikanu g. Myrona Taylorja.

»New York Times« ob tej priliki piše:

»Papež in predsednik sta glasnika miru, ki imata največji vpliv na svetu. Če bo lesni stik, ki ga želi predsednik z Vatikanom, privedel do izraza njune skupnosti, kar se tiče največje reda na svetu in če bo to začetek vzporednega delovanja, potem ne moremo dvomiti, da bodo njuna prizadevanja rodila gotov uspeh.«

Republikanski senator države Idaho, znani Borah, ki je član senatskega odbora za zunanje zadeve, je izjavil:

»Iz vsega srca pozdravljam ta sklep predsednika, ki pomeni močno okrepitev vseh prizadevanj za mir in bom ta sklep z vsemi silami podpiral.«

Demokratski poslanec Newyorka, Bloom, ki je predsednik zunanje-političnega odbora poslanecke zbornice, pa je izjavil:

»Imenovanje izrednega poslanika pri papežu je najbolj važen sklep, ki je bil do danes storjen z namenom, da se svetu zagotovi boljša bodočnost. To je eden najbolj pomembnih korakov, ki so ga storile Združene države v zadnjih desetletjih. Sicer pa bi bila velika napaka, če bi Združene države še poslej bile pri Vatikanu nezastopane, ko pa imajo tam svojega zastopnika skoro vse države sveta.«

Maršal Göring voči novo leto letalstvu

»Miru nočete, pa imejte vojno!«

Berlin, 30. decembra. t. Maršal Göring je za novo leto poslal posebno poslanico na nemško letalstvo. V njej pravi, da se Nemčiji ni posrečilo uresničiti svojih mirovnihih vzorov, ki bi bili koristili vsem narodom sveta. To pa zaradi tega ne, ker se je Anglija odločila, da uniči nemški narod in Nemčijo. Tako je nastopila ura, ko je voditelj Nemčije dal povelje narodu, naj stopi na branik svojih življenjskih pravic in naj zmagaja. Poljska ni pri izbruhu vojne igrala odločilne vloge. Vojno so hotelo zahodne velesile, ki nočejo miru. Ker pa nočejo miru, naj pa imajo vojno! Nemško letalstvo je že do sedaj pokazalo, kaj zmore. Nemski orel se bo dvignil in udaril, kadar bo Hitler dal povelja za to.

Geelo nemškega letalstva v novem letu 1940 je: Zmagal!

Tudi vrhovni poveljniki mornarice admiral Raeder in vrhovni poveljnik kopenske vojske general Braunnitich sta svojim podrejenim edincim poslala podobna novoletna voščila.

Papežev nuncij šestkrat pri nemški vladi

Kopenhagen, 30. dec. t. »Politiken« poroča iz Berlina, da je bil papeški nuncij megr. Orsenigo v preteklem tednu šestkrat pri nuncijem ministru Ribbentropu. V diplomatskih krogih je to vzbu-

„Skorajšnja razjasnitev med Bolgarijo in Romunijo“

Razveseljiva izjava romunskega poslanika

Sofija, 30. dec. t. Reuter: Romunski poslanik v Turčiji Stoica se je ustavil v Sofiji, kjer je povabil k sebi časnikarje, ter jim dal daljšo izjavo o romunsko-bolgarskih odnosih. Pred sestankom s časnikarji je bil sprejet pri predsedniku bolgarske vlade Kjuseivanovu. Poslanik Stoica je časnikarjem dejal, da je »treba pričakovati skorajšnje razjasnitve med Romunijo in Bolgarijo glede vseh vprašanj, o katerih vladajo navzkrižja med obema vladama.«

Zelo so opazili, da sta bila za bolgarskim poslanikom pri predsedniku vlade Kjuseiva-

Zemljevid prikazuje ogromno 900 km dolgo in 60 km globoko minsko polje, s katerim se je Anglija zavarovala proti Nemčiji. Skozi to minsko polje vodita samo dva prehoda, eden na severu, drugi na jugu, kjer bodo morale trgovske ladje imeti posebno angleško vodstvo, da se ne zaletijo med mine. Skozi severno pot bodo vozile trgovske ladje skandinavskih držav, skozi južni prehod pa belgijske in nizozemske. Srednji prehod je zaprt.

dilo veliko zanimanje. »Politiken« dodaja, da vlada tudi mrzlična delavnost med nemško in italijansko vlado. V poučenih krogih menijo, da gre ves trud za tem, da bi se na vsak način preprečila razširitev vojnega požara. Italijanska vlada pa se trudi pri berlinski vladi tudi v tem smislu, naj Nemčija stori, kar more, da prepreči nadaljni razmah komunistične Rusije v Evropi. »Politiken« končno zanika poročila, da bi bil papeški nuncij, ki se je z nemško vlado razgovarjal o položaju Cerkev v Nemčiji, predložil Hitlerju kakšne mirovne posredovalne predloge.

Brzovlak v potniškega

40 mrtvih in 150 ranjenih pri veliki železniški nesreči pri Neaplju

Rim, 30. dec. t. Havas: Pri Neaplju sta na postaji Annunziata trčila drug v drugega prvi vlak in potniški vlak, ki je bil poln potnikov, med njimi mnogo vojakov. Brzi vlak se je v potniškega zaletel s toliko silo, da sta oba vlaka popolnoma razbita. Do sedaj so potegnili izpod ruševin že 40 mrtvih. Ranjencev pa je nad 150. Iz Rima so takoj odpravili na kraj nesreče vlake s posebnimi strokovno izvežbenimi delavci, ki pomagajo pri rešitvah delih. Toda reševanje je skrajno težavno, ker so vozovi zlezli tako rekoč drug v drugega in se nahajajo ranjenci sredi navzkrižnih razbitin. Težave so povečali še snežni viharji, ki divjajo nad vso pokrajino. Prva preiskava o vzrokih

nesreče kaže na to, da je bila katastrofa povzročena od napačnega omikaneega železniškega tira.

Današnji številki »Slovenec«

so priložene voščilnice. — Vljudno prosimo celo naročnike, da se jih blagovestno čimprej poslužiti!

